Pagsasao nga Insik

Ti **Insik**[3] wenno **Intsik** (汉语 / 漢語; *Hànyǔ* wenno 中文; *Zhōngwén*) ket grupo ti mainaig ngem kadagiti adu a kaso dagiti saan nga agsinnaranay a maawatan a karuay ti pagsasao, a mangporma iti pamilia ti pagsasao a Sino-Tibetano. Ti insik ket naisasao babaen ti kaaduan a Han ken dadduma pay a kaaduan nga etniko a grupo idiay Tsina. Gangani 1.2 a bilion a tattao (agarup a 16% iti populasion iti lubong) ket agsao ti sumagmamano a porma iti Insik a kas ti nakayanakan a pagsasaoda.

Dagiti karuay ti Insik ket kadawyan a naipalawag babaen dagiti patneng nga agsasao a kas dagiti dialekto iti bugbugtong a pagsasao nga Insik, ngem dagiti lingguista ket mangibaga a dagitoy ket kaaduan a naindumadumaan a kas pamilia ti pagsasao.[a] Ti akinuneg a dibersidad ti Insik ket naisilpon iti sasao a Romanse, ngem mabalin nga ad-adu a naindumadumaan. Adda dagiti baetan ti 7 ken 13 a nangruna a rehional a grupgrupo iti Insik (depende iti isbangan ti pannakaidasig), iti kaaduan a naisasao, ti kaaduan ket ti Mandarin (agarup a 960 a riwriw), sarunuen babaen ti Wu (80 a riwriw), Yue (70 a riwriw) ken Min (70 a riwriw). Kaaduan kadagitoy a grupo ket saan nga agsinnaranay a maawatan, ngem adda met dagiti dadduma, kasla ti Xiang ken dagiti dialekto ti Abagatan a laud a Mandarin, ket mabalin a makibinningay kadagiti kadawyan a termino ken iti manmano a grado ti agsinnaranay a pannakaawat. Amin dagiti karuay iti Insik ket maaweng ken analitiko.

Ti Pagalagadan nga Insik *(Putonghua/Guoyu/Huayu)* ket pagalagadan a porma ti naisasao nga Insik a naibatay iti dialekto ti Beijing iti Mandarin. Daytoy ti opisial a pagsasao ti Tsina ken Taiwan, ken ti pay maysa kadagiti uppat nga opisial a pagsasao ti Singapur. Daytoy ket maysa kadagiti innem nga opisial a pagsasao ti Nagkaykaysa a Pagpagilian. Ti naisurat a porma ti pagalagadan a pagsasao (中文; *Zhōngwén*), a naibatay kadagiti logogramo nga ammo a kas dagiti Insik a karakter (汉字/漢字; *hànzi*), ket nagbibingayan babaen dagiti nalaing a makasao kadagiti saan koman nga agsisinnaranay a maawatan a pagsasao.

Kadagiti sabali a karuay ti Insik, ti Kantones (ti prestihio a karuay ti Yue) ken inpluensial iti probinsia ti Guangdong ken idiay Hong Kong ken Macau, ken kaaduan a naisasao kadagiti komunidad ti ballasiw taaw. Ti Min Nan, ti paset ti grupo ti Min, ket kaaduan a

Insik	
汉语／漢語, 华语／華語 wenno 中文 Hànyǔ, Huáyǔ, wenno Zhōngwén	
Hànyǔ (*Insik*) a naisurat iti Hanzi	
Patubo iti	Republika dagiti Tattao iti Tsína (PRC, kadawyan a makunkuna a Tsina), Republika iti Tsina (ROC, kadawyan a makunkuna a Taiwan), Singapur, Malaysia, ti Estados Unidos, ti Filipinas, Australia, Tailandia, Bietnam, Indonesia, Maurisius, Peru, ken dagiti dadduma pay a rehion nga addaan kadagiti Insik a komunidad
Rehion	(majorities): Kangrunaan a daga ti Tsina, Hong Kong, Macau, Taiwan, Singapur (dagiti minoridad): Abagatan a daya nga Asia, ken dagiti dadduma pay a rehion nga addaan kadagiti Insik a komunidad
Etnisidad	Han, Hui, ken dadduma pay nga etniko a bungbunggoy
Patubo a mangisasao	agarup a 1.3 bilion
Pamilia	Sino-Tibetano ▪ Sinitiko ▪ **Insik**
Dagiti alagaden a	Mandarin

naisasao idiay akin-abagatan a Fujian, idiay kaaruba a Taiwan (nga idiay ket ammo a kas ti Taiwanes wenno Hoklo) ken idiay Abagatan a daya nga Asia (ammo pay a kas ti Hokkien idiay Filipinas, Singapur, ken Malaysia). Adda pay dagiti adu a diaspora ti Hakka ken Shanghaines, kas pagarigan idiay Taiwan, a kaaduan dagiti komunidad ti Hakka ket makasao pay ti Taiwanes ken Pagalagadan nga Insik.

Dagiti linaon

Dagiti nota

a. Dagiti nadumaduma a a pagarigan ket mairaman ti:

- David Crystal, *The Cambridge Encyclopedia of Language* (Cambridge: Cambridge University Press, 1987), p. 312. "The mutual unintelligibility of the varieties is the main ground for referring to them as separate languages."
- Charles N. Li, Sandra A. Thompson. *Mandarin Chinese: A Functional Reference Grammar* (1989), p. 2. "The Chinese language family is genetically classified as an independent branch of the Sino-Tibetan language family."
- Norman (1988), p. 1. "[...] the modern Chinese dialects are really more like a family of languages [...]"
- DeFrancis (1984), p. 56. "To call Chinese a single language composed of dialects with varying degrees of difference is to mislead by minimizing disparities that according to Chao are as great as those between English and Dutch. To call Chinese a family of languages is to suggest extralinguistic differences that in fact do not exist and to overlook the unique linguistic situation that exists in China."

Linguists in China often use a formulation introduced by Fu Maoji in the *Encyclopedia of China*: 汉语在语言系属分类中相当于一个语族的地位。 ("In language classification, Chinese has

porma	
Dagiti dialekto	Mandarin Jin Huizhou Wu (mairaman ti Shanghainese) Hunanese Jiangxinese Hakka Yue (mairaman ti Cantonese-Taishanese) Pinghua Shaojiang Akin-amianan a Min Dumaya a Min (mairaman ti Fuchow) Tengnga a Min Pu Xian Akin-abagatan a Min (mairaman Amoy, Taiwanese) Teochew (mairaman ti Swatow, Chaozhou, Jieyang, ken dagiti paset ti Shanwei/Meizhou)
Panagsurat	Insik a karakter, zhuyin fuhao, pinyin, Xiao'erjing
Opisial a kasasaad	
Opisial a mangisasao	Nagkaykaysa a Pagpagilian Tsína ▪ Hong Kong ▪ Macau Taiwan Singapur *(opisial, ngem saan a nailian a pagsasao)*
Pakabigbigan a minoridad a pagsasao	Maurisio Estados Unidos (minoridad ken katakunaynay)
Nagalagad	Idiay PRC: Nailian a Komision iti Pagsasao ken Naisuratan nga Obra[1] Idiay ROC: Komite dagiti Nailian a Pagsasao

a status equivalent to a language family.")[4]

Dagiti nagibasaran

1. china-language.gov.cn (http://www.china-language.gov.cn/) (iti Insik)
2. "Speak Mandarin Campaign" (http://www.mandarin.org.sg/). Naala idi 2011-08-09.
3. Rubino, Carl Ralph Galvez (2000). "Insik". *Ilocano Dictionary and Grammar: Ilocano-English, English-Ilocano*. University of Hawaiʻi Press. p. 664. ISBN 978-0-8248-2088-6.
4. Mair (1991), pp. 10, 21.

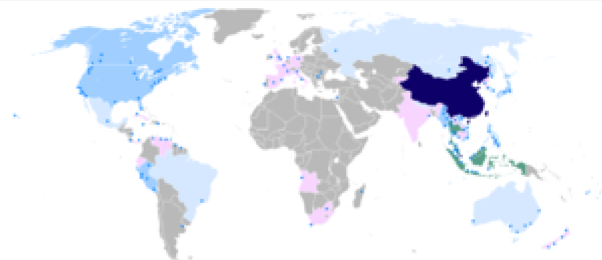
Adu pay a mabasbasa

- Hannas, William C. (1997), *Asia's Orthographic Dilemma*, University of Hawaii Press, ISBN 978-0-8248-1892-0.
- Qiu, Xigui (2000), *Chinese Writing*, trans. Gilbert Louis Mattos and Jerry Norman, Society for the Study of Early China and Institute of East Asian Studies, University of California, Berkeley, ISBN 978-1-55729-071-7.
- Ramsey, S. Robert (1987), *The Languages of China*, Princeton University Press, ISBN 978-0-691-01468-5.
- Schuessler, Axel (2007), *ABC Etymological Dictionary of Old Chinese*, Honolulu: University of Hawaii Press, ISBN 978-0-8248-2975-9.
- R. L. G. "Language borrowing Why so little Chinese in English? (http://www.economist.com/blogs/johnson/2013/06/language-borrowing)" *The Economist*. Hunio 6, 2013.

Dagiti akinruar a silpo

- Dagiti teksto ti Klasikal nga Insik (http://ctext.org/)

	Idiay Singapur: Promote Mandarin Council/Speak Mandarin Campaign[2]
Kodkodigo ti pagsasao	
ISO 639-1	zh (https://www.loc.gov/standards/iso639-2/php/langcodes_name.php?iso_639_1=zh)
ISO 639-2	chi (https://www.loc.gov/standards/iso639-2/php/langcodes_name.php?code_ID=84) (B) zho (https://www.loc.gov/standards/iso639-2/php/langcodes_name.php?code_ID=84) (T)
ISO 639-3	zho – mangiraman a kodigo Agmaymaysa a kodkodigo: cdo – Min Dong cjy – Jinyu cmn – Mandarin cpx – Pu Xian czh – Huizhou czo – Min Zhong gan – Gan hak – Hakka hsn – Xiang mnp – Min Bei nan – Min Nan wuu – Wu yue – Yue och – Daan nga Insik ltc – Naladaw nga Tengnga nga Insik lzh – Klasiko nga Insik
Linguaesperio	79-AAA

Mapa iti Sinopona a lubong.

Pakaammuan:

☐ Dagiti pagilian a nainaganan nga ti Insík ket isu tu kangrunaan , administratibo, wenno patneng a pagsasao

Dagiti pagilian nga addan ti adadu ngem 5,000,000 nga Insik nga agsasao wenno makaawat
Dagiti pagilian nga addan ti adadu ngem 1,000,000 nga Insik nga agsasao wenno makaawat
Dagiti pagilian nga addan ti adadu ngem 500,000 nga Insik nga agsasao wenno makaawat
Dagiti pagilian nga addan ti adadu ngem 100,000 nga Insik nga agsasao wenno makaawat
Adu nga Insik ti agsasao a dagiti pagtaengan